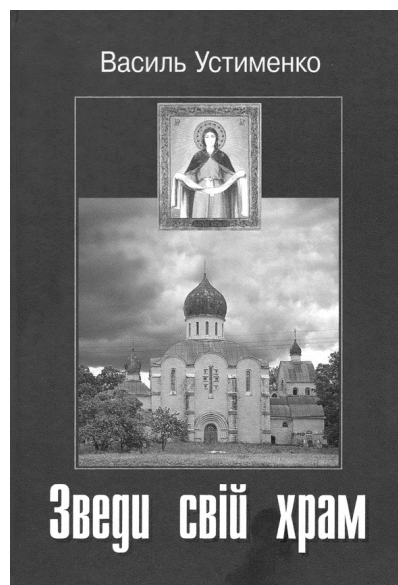
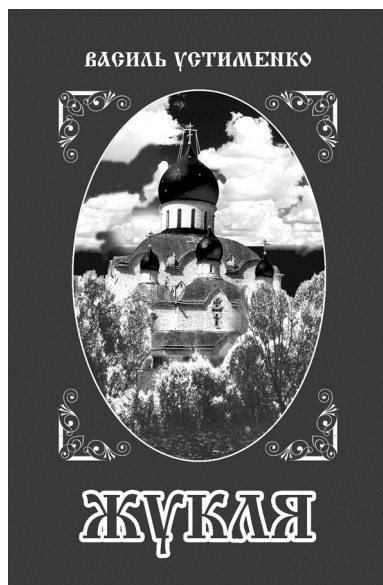

Забіяка Іван Михайлович,
кандидат історичних наук,
декан факультету журналістики
Київського національного університету імені Тараса
Шевченка

Трилогія Василя Устименка

Рецензія на наукові праці Генерал-майора, члена Правління національної спілки правознавців України, Державного службовця II рангу Устименка Василя Євдокимовича «Жукля» – К.: «Етнос», 2009, «Зведи свій храм. З історії Свято-Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині» – К.: Вид-во «Академпрас», 2011., «Обов'язок. Звитяга. Честь. З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку а Служби дипломатичних кур'єрів України» – К.: «Етнос», 2011.

Тримаю в руках праці журналіста, краєзнавця, члена товариства «Інтелект нації», генерал-майора внутрішньої служби, державного службовця 2-го рангу Василя Євдокимовича Устименка: «Жукля» (2009) «Зведи свій храм. З історії Свято-Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині» (2011), «Обов'язок. Звитяга. Честь. З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку Служби дипломатичних кур'єрів України» (2011). Дивує не скільки інтенсивність появи цих книжок, – адже В. Устименко є автором, співавтором, упорядником більше 20 книг.

Про «Жуклю» вже багато мовилося. Працю відзначено найвищою нагородою Спілки українського краєзнавства – премією ім. Д.І. Яворницького. Від себе хотілося б додати хіба, що більшість сіл України достойні таких видань не лише за фактом, а й за багатою історією кожного з них. Та, хай як це не буде звучать песимістично, не кожному селу поталанило на такого земляка, односельця, як Василь Євдокимович Устименко, його ціле-

спрямованості й працездатності, багатогранності й професійності, інтелігентності й саможертвності. Л. Горlach назвав «Жуклю» «собором Слову на честь рідного куточку землі» (с. 5). Надзвичайно точно сказано. І можна було б авторові тішитися здобутими лаврами, відпочивати на них. Але ж ні. Відчувши насолоду від «спілкування» з архівними документами, їхнім багатством, що віками зберігаються, чекаючи свого дослідника, автор знову й знову звертається до них і стає на стезю першовідкривача, демонструючи неабияку працездатність, виконання, чого тут замовчувати, обов'язку перед отим рідним куточком, перед власним досвідом, перед довірою...

Про «Жуклю» можна було б і не писати тут взагалі, якби тема цього села не мала продовження в іншій книжці, не були відображені інші грані його історії – історії духовності своїх односельців. Тут уже йдеться про працю «Зведи свій храм. З історії Свято-Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині» (з незрозумілих причин титульний підзаголовок – «З історії Свято-

Покровського трипрестольного храму с. Жукля на Чернігівщині» - відрізняється від каталожного опису - «історико-документальне дослідження»).

Чим цінною є книга для сучасного читача, для дослідника історії української церкви?

Цінною книга ця є як документальний факт з історії української церкви, православної віри й просто (а насправді – не дуже просто) історії духовності українського народу.

Зразковим прикладом заможних людей того часу не в епізодичних благодійних пожертвах, а у великому сенсі життя власного і родини у цій благодійності. Адже духовність їх визначалася як за параметрами світських знань (М. Комстадіус – військовий юрист – володів німецькою, італійською, іспанською, французькою мовами, а також – класичними латинською, і давньогрецькою. Отже, античних філософів, французьких просвітителів читав в оригіналі), так і за параметрами духовними – віра в Бога, йому служіння, нерозривному зв'язку, єдністю свого життя земного із заповідями духовними.

Дотримання заповідей полягало у великомасштабних витратах на будівництво культових споруд (а в даному випадку – культового шедеву), їх облаштування, утримання в кожному помісті, що належало йому; у ставленні до простого люду, який користувався цією спорудою. Не можна не дивуватися послідовності і незгасному бажанню цієї діяльності.

Такому ж потягу до духовного життя і простих людей тодішньої України. Ця духовність була над всією діяльністю (роботою) більшості з них.

Можна лише уявити, який би був сьогодні рівень духовності в Україні, якби не відбувся переворот 1917 року, який абсолютно цинічно, бездуховно руками «шарикових» десятками років знищував найжорстокішими методами і засобами все, що стосувалося матеріальної і духовної культури, зламували духовний код нації. Тому, як на мене, ця книжка є ще й актом звинувачення у знищенні, винищенні духовності в Україні протягом, так званого, радянського періоду.

Повертаючись до попередніх цінностей, не можна не відзначити й естетичний бік духовності, відображений у книжці. Архітектурний шедевр, його оздоблення й оснащення не може не вражати й не дивувати. Така церква для будь-якого села – велика розкіш і велике надбання. Ікони, що перебували в Жуклі, – це шедеври церковного мистецтва. І треба по-доброму позаздрити тодішнім жуклянам, які могли їх спостерігати щораз, і порадіти сьогодні, що церква нарешті відновила службу Богу.

Книжка В. Устименка «Зведи свій храм» - це надзвичайно показовий приклад для всіх краєзнавців, адже в кожному селі була одна чи дві церкви, і кожна з них мала свою історію, історію власну і історію людей, що ходили на вранішню й вечірню службу за будь-якої погоди, була окрасою села, духовним центром його. Але, на жаль,

далеко й далеко не кожна ця історія вивчена й відображена.

Якщо попередні книжки В. Устименка все ж таки можна розглядати в контексті інших подібних видань, що з'явилися особливо в роки незалежності України, то третя книжка «Обов'язок. Звитяга. Честь. З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку Служби дипломатичних кур'єрів України» чи не єдина за часовими, документальними, фактологічними, специфічними параметрами в Україні та за її межами. Це видання цілком справедливо можна вважати першим в Україні підручником з Урядового військово-кур'єрського зв'язку Служби дипломатичних кур'єрів України. Книжка видана з нагоди 20-ї річниці незалежності України та 20-ї річниці утворення Державної фельд'єгерської служби України, що лише додало читачького інтересу – як професійного, з боку істориків, дипломатів, військових, так і любительського, всіх, хто цікавиться подібною тематикою.

Що ми, пересічні громадяни, знаємо про цю службу? Хіба що пов'язували її із службою гінця, яка до появи технічних засобів зв'язку виконувалася ним? А чи достатньо було цих самих технічних засобів для того, щоб передавати різної складності (читай: секретності) інформації? І безліч подібних питань. Як на нас, то все це одного поля діяльності органів влади, якщо необхідно здійснити інформаційний обмін. Про цей особливий зв'язок часто можна в тій чи іншій повноті побачити у фільмах (є й український фільм О. Довженка «Сумка дипкур'єра»), але з появою книжки В. Устименка про цю службу можна дізнатися ще й з документальних джерел. Автор провів величезну роботу щодо збору документальних свідчень. Фактично, відтворив картину створення специфічної пошти ще від часів третього тисячоліття до н. е. й до нинішнього часу. А в перші роки незалежності України став одним з творцем цієї служби й був одним із перших дипкур'єрів України, готував кадри, докладаючи значних зусиль в частині своєчасного надходження інформації державної ваги до відповідних органів влади.

Книжка В. Устименка «Обов'язок. Звитяга. Честь», як і попередні, написана доступною мовою. Автор уникає складних мовних конструкцій, проблемні питання висловлює просто, чим також викликає великий інтерес у читачів.

А читати справді є про що.